

Månadsbrev till Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby

Påskbrevet 2013

Kära systrar och bröder i Kristus!

Natten var kall och stjärnklar när dryga hundratalet personer möttes utanför kapellet i Bjärka-Säby innan påskdagen ännu grytt. Klockan slog tre – men blev i samma ögonblick fyra eftersom sommartiden inträdde vid just detta klockslag! – när påsknattsvigilian inleddes med läsningen av evangeliet om de myrrabärande kvinnorna och vandringen till graven. Där såg vi med egna ögon, i skenet från en svag lykta, linnebindlarna ligga på en plats för sig. Herrens grav var tom! Vi skyndade tillbaka, ivriga att högtidlighålla Herrens påsk, lyssna till hans ord och fira hans heliga mysterier. Påskelden tändes och välsignades, det mäktiga påskljuset bars fram, märktes med de fem rökelsekornen för Jesu fem sårmärken, beröktes och tändes. Vi lyssnade till påskevangeliet i den klara natten och påskropet ljöd med allt större styrka:

*Kristus är uppstånden!
– Sannerligen uppstånden!*

Elden från påskljuset spred sig nu snabbt när de många vaxljusen tändes. Natten brann och fylldes av lovsången till Kristi ljus medan vi vandrade in i kapellet där årets största, längsta och viktigaste gudstjänst fortsatte.

Påskan är krönet av alla kristna högtider, festernas fest, den natt hela skapelsen väntat på. Allt som varit, allt som är och allt som någonsin skall ske möts i denna gudstjänst. Denna saliga natt upphör tiden, paradiset öppnas för människan, Adams och Evas förlorade söner och döttrar bjuds på nytt att äta av Livets träd. I påsknatten firar vi den nya skapelsen. Detta är natten som förvandlar alla andra nätter. Denna natt uppstår inte bara Kristus. Skapelsens uppstår. Kyrkan uppstår Vi uppstår – och de som är i gravarna får nytt liv!

Snart ser vi dagen gry utanför kapellet. Den dag som är olik alla andra dagar. En ikon av evigheten. Av de första kristna kallad den åttonde dagen. Påskdagen sammanfaller med den yttersta dagen, då Kristus kommer åter och Gud blir allt bli alla. Uppståndelsen är början på kristendomen – och kristendomen börjar med slutet. Detta smakar vi i den eukaristiska festen, som är uppståndelsens fest – och på samma gång paradiset i den nya skapelsen.

Men vad är det egentligen vi varit vittnen till under de tre påskdagarna? Tre ting försökte jag framhålla i påskvakans predikan: Jesus, som vi tillber och följer, dog fast han inte *behövde* dö. Jesus dog fast hans inte *kunde* dö. Jesus dog för att vi, som inte kan undgå döden, skall leva om än vi dör.

*

Jesus dog fast han inte behövde dö. Vi måste komma ihåg att motsatsen till död inte är "odödlighet". Nej, motsatsen till död är det liv som är "människornas ljus".¹ Kristus äger inte bara livet; han *är* livet, förkroppsligat i den mänskliga natur som han delar med oss alla. Redan genom hans människoblivande var därför dödens dagar räknade i den mänskliga familjen.

Människan dog – och dör – för att hon älskade sig själv mer än Gud. Det är syndens kärna. Aposteln säger: "Syndens lön är döden."² Det gäller alla människor – utom honom som är utan synd. Som fri från synd var Jesus i sin mänsklighet inte hemfallen åt döden. Han måste inte dö. Han skulle inte ens ha dött det vi kallar en "naturlig död", som man dör av ålder och svaghet. Och ingen kunde beröva honom hans liv. Om sitt eget liv säger han: "Ingen har tagit det ifrån mig, jag ger det av fri vilja."³

Det är frivilligheten i hans död – den ende Odödliges död – som gör den till en frälsande död. Hans villighet att dö var det fullkomliga, det slutgiltiga, uttrycket för hans kärlek till oss och för hans liv i Gud. Därför finns det ingen död i hans död. Döden upplever vad den aldrig tidigare upplevt – dess välde gäckas av en människa, en som delar vår natur!

*

Jesus dog fast han inte kunde dö. Vi har bevittnat det ofattbara under dessa dagar: Gud, den evige, som inte kan dö, har legat död i en grav! Vi har själv sett honom läggas i graven, som iordningsställts i vårt kapell. Vi har lagt våra blommor vid graven, suttit där med Maria från Magdala och gråtit. Hur var det möjligt? Hur kunde han som inte kan dö bli dödad?

Påskan är inkarnationens slutliga bekräftelse. Hur mycket människa blev Gud i Jesus Kristus? Påskan har gett oss svaret: så till den grad att han dog! Om Jesus dog en död som vår, en död som rymde lika mycket smärta och ångest och dödskamp, som en människas död någonsin kan innehålla – då måste han ha varit sann och verklig människa.

Vi har varit med om något märkligt: på den Stora fredagen besjög vi i aftongudstjänsten "den levande döde". Samtidigt som församlingen i procession bar ikonerna med den döde Jesus runt kyrkan, beviset på att Kristus är död, sjöng vi det urgamla *Trishagion* – "Helige Gud, helige Starke, helige Odödlige, förbarma dig över oss." Kristus är död, men vi sjöng att Gud inte kan dö!

Julen och påskan är tillsammans Guds totala solidaritetshandling med oss människor. Först solidariserar han sig med alla levande genom att bli människa. Sedan solidariserar han sig med alla döda genom att dö. Jesus, som visade oss Faderns ansikte, blev en förbannad, hänvisad till de förbannades hemort: den andra döden. Därifrån kan ingen människa återvända. Om Kristus blev en död bland de döda, då finns Gud också i den yttersta ensamheten. Inte ens underjorden undgår hans närvaro, något redan David profeterade om: "Lägger jag mig i dödsriket, är du också där."⁴ Genom Kristi nedstigande till de döda bekräftas dessa ord, och i förundran stillnar vi inför frågan: Vad innebär det att de döda hädanefter delar döden med den döde Guden, som inte kan dö?

---

¹ Joh 1:4.

² Rom 6:23.

³ Joh 10:18.

⁴ Ps 139:8.

*

Jesus dog för att vi, som inte kan undgå döden, skall leva om vi än dör. I vårt kapell i Bjärka-Säby tog vid under påsknatten i bruk vår nya uppståndelseikon, målad av Robin Johansson och välsignad av biskop Biörn i samband med att han besökte oss i början av årets påskdagar. Den kommer nu att finnas i kapellet under påsktidens femtio dagar. Denna påskens festikon, som fick sin form redan på 700-talet, kallas också "Dödsrikets plåga". Ikonen framställer Kristi nedstigande i dödsriket, och hans möte med dem som hållits fångna i döden, som ett ögonblick av triumf. Kristus står på dödsrikets söndertrampade port. Han räcker sin hand åt våra första föräldrar, Adam och Eva, för att dra dem upp ur dödsriket. Ikonen förkunnar hur Kristus genom sin död förvandlade dödsriket till en väg.

*Med döden nedtrampade du döden,
och åt dem som är i gravarna
har du gett ett evigt liv.*

Påsknattens triumfantifon sammanfattar i några förtätade rader det mysterium vi firar i festernas fest. Det är ingen tillfällighet att denna mäktiga lovsång därefter sjungs av kyrkan i öst i varje gudstjänst ända fram till pingst. Här framträder det starkaste motivet i den kristna påskan: dödens och dödsrikets fullständiga nederlag. Som det heter i en annan hymn under påsknatten: *När Du nedsteg till döden, Du odödliga Liv, då nedslog Du helvetet med Ditt gudomliga ljus.*

Kristi seger är framför allt en seger över döden: "Du död, var är din seger! Du död, var är din udd", utropar Paulus.⁵ Och i Hebreerbrevet heter det att Kristus "genom sin död skulle göra dödens herre, djävulen, maktlös".⁶ Kristi nedstigande i dödsriket, och hans uppståndelse därifrån, ställer oss inför ett stort mysterium: döden finns, men den förmår inte skada den som blivit delaktig av Kristi uppståndelse!

*

Delaktigheten i Kristi seger över döden skänks oss genom dopet. Påsknattens viktigaste läsning från Gamla testamentet är berättelsen ur Andra Mosebok som förbinder påskan med Israels folks befrielse från Egypten och vandrigen genom Röda havet, den viktigaste förebilden till det kristna dopet. Påsknattens epistel är hämtad från Romarbrevets sjätte kapitel, som framhåller dopet som en avbild av Kristi död och uppståndelse. Här sammanfaller påskens två stora motiv: Gud räddar sitt folk ur Faraos fångenskap till nytt liv genom Röda havet i vilket de "döps till Mose". Kristus uppstår ur graven för att genom dopets vatten befria människan från fångenskapen under synd och död.

Genom att dopet knyts så starkt till påsknatten, levandegörs dopets innebörd av död och uppståndelse. Dopet *är* till sitt väsen död och uppståndelse – inte bara en bild av död och uppståndelse! Evangelierna skildrar *händelser*, inte abstrakta idéer. Alla dessa händelser förebådar och rymmer den avgörande händelse som förändrat förutsättningarna för allt levande: Kristi död och uppståndelse. Det är delaktigheten i denna händelse som gör oss till kristna, till nya människor och medborgare i Guds rike. Och genom dopet i vatten och Ande blir vi delaktiga i Kristi död och uppståndelse. Samme Ande som uppväcker Jesus från de döda, låter oss i dopet uppstå till ett nytt liv.

---

⁵ 1 Kor 15:55.

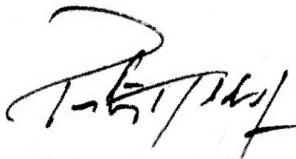
⁶ Hebr 2:14.

Doplöftesförnyelsen är därför en viktig del av påsknattens gudstjänst. Vattnet som välsignas, trosbekännelsen som vi stämmer in i, de frågor vi besvarar när dopet bekräftas och förnyas – allt detta är en befrielsens akt, en överlåtelse åt den död och uppståndelse som skänker liv. Vi tar emot dopet på nytt. Vare sig vi minns stunden för vårt dop eller inte är det som att det sker nu. Vårt dop repeteras i påsknattens doplöftesförnyelse. Dopet som händelse behöver aldrig upprepas, så som Kristi död och uppståndelse som historiska händelser inte behöver upprepas. Men som frälsande händelse upprepas det varje påsknatt, ja, också varje gång vi firar eukaristin. Trons språk är varken historiens, sagans eller utopins. Guds rikes tid är *i dag*. I påskens dopförnyelse blir vi samtida med Kristi uppståndelse och vår egen dopdag – som om det är denna natt Kristus uppstår och denna natt vi döps in i hans död och uppståndelse!

*

Efter den tre timmar långa gudstjänsten lämnar vi kapellet, fyllda av jubel. Den som firat påsk vet att allt det vi tror är på riktigt.

Med glädjefull påskhälsning,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'P. H. H.' or similar, written in a cursive style.